[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 375 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 406

ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 645 ਆਫ਼ 2022)

07 ਮਈ 2024

[ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਾਨੁੱਲਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜੋ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ/ਸ਼ੁੱਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, 2022 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ - ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ - ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼:

ਫੈਸਲਾ: ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮਰਥਨ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਕ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 2/star20 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 12 ਜੋ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਨੰ. 13 ਨੂੰ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੰਗੀ, ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। [ਪਰਾ 21]

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ-ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ-ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਈ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ:

ਆਯੋਜਤ: ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ

* ਲੇਖਕ

ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕੋਲ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ. [ਪਰਾ 22]

ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਿਯਮ, 1994-ਆਰ.7 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜਬੂਤ ਵਿਧੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, 2022 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਵਿਗਿਆਪਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ - ਇਸ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ/ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਗਿਆਪਨਦਾਤਾ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਬਲ ਟੇਲ-94 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ/ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 23 ਅਤੇ 24]

ਫੂਡ, ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡ ਐਕਟ, 2006 ਐਫ.ਐਸ.ਐਸ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੇਟਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼:

ਫੈਸਲਾ: ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਫੂਡ, ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਐਫ.ਐਸ.ਐਸ.ਏ.ਆਈ.) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੋਜਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 52), ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ

(ਧਾਰਾ 53) ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ (ਧਾਰਾ 54) - ਐਫਐਸਐਸਏਆਈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਉਸਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਐਫਐਸਐਸ, ਐਫਐਸਐਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ। ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ 2018 ਤੱਕ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26]

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼- ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ-ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ - ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ:

ਫੈਸਲਾ: ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਈਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੈੱਸ/ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਡੀਐਮਆਰ, 45 ਡੀਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ, 49 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1986-ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। [ਪਰਾ 8]

ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਨਿਯਮ, 1945 ਆਰ.170 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਆਯੂਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਡਰੱਗ ਕੰਟਰੋਲਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਰੱਗਚਨਿਕਲ ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਿੱਧ ਬੋਰਡ (ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਧ) ਸੀ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1945 ਦੇ ਆਰ.170 ਨੂੰ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1945 ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਏਐਸਯੂਡੀਟੀਏਬੀ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਆਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. 170-ਉਕਤ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼/ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ - ਉਕਤ ਵਿਕਾਸ ਜੁਲਾਈ, 2023 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਿਰਫ 02 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 202/2020 ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ - ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ

ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ - ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਦਾਇਤ, ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰ.170 ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ 594 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ - ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 9, 10, 11]

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986-ਕੇਂਦਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ (ਅਧਿਆਇ III) - ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਸੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1986 ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਧਿਆਇ ਕੇਂਦਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ (ਅਧਿਆਇ III) ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਨੁਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠੇ/ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 18]

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਡਰੱਗ ਐਂਡ ਮੈਜਿਕ ਰੈਮੇਡੀਜ਼ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਐਕਟ, 1954; ਡਰੱਗ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਐਕਟ, 1940; ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986; ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਨਿਯਮ, 1945; ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1995 ਅਧੀਨ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ; ਭੋਜਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਐਕਟ, 2006; ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2021; ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਿਯਮ, 1994.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ; ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ; ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ; ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ; ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ; ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ; ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ; ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ; ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ; ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਅਣਉਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਅਭਿਆਸ.

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2022 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 645
(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ)

ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਪੀ.ਐੱਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਪ੍ਰਿਯਾਂਸ਼ੂ ਤਿਆਗੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਿਸ਼ਵ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵੇਸ਼ੀ ਚੰਦ, ਦੀਪਾਂਸ਼ੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਵਿਪਿਨ ਸਾਂਘੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਨਈਅਰ, ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰਬਾਰ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਕਨੂੰ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਬਾਜਪਾਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਈਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਅਜੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਸੰਨੀ, ਜੀਤੂਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਤੂਨ, ਮਿਸ. ਦਿਵਯਾਂਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੌਤਮ ਤਾਲੁਕਦਾਰ, ਰੌਸ਼ਲ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪੂਰਬਾ ਦੱਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਮਿਤਾ ਜੈਨ, ਕਰਨ ਜੈਨ, ਰਿਸ਼ਭ ਪੰਤ, ਨਿਖਿਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਨਮਨ ਟੰਡਨ, ਰੋਹਿਤ ਗਾਂਧੀ, ਅਕਸ਼ੈ ਜੋਸ਼ੀ, ਹੋਜਨਾਗ ਸਿੰਘ, ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੱਲਵੀ ਲੰਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਭੱਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਿਸ਼ਮਾ ਮਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਦਿਆ ਮੋਹੰਤੀ, ਕਾਤਯਾਨੀ ਸੁਹਰੁਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਮੋਈ ਚੈਟਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਗੋਪਾਲ ਐਲਕਰ, ਸੌਰਭ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਯਾਨੀ ਭੱਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਹਨਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ। ਭਾਕਰ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਰੁਣ ਚੁੱਘ, ਵਤਸਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਅਨਿਲ ਹੁੱਡਾ, ਵਿਨੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੀਯੂਸ਼ ਬੇਰੀਵਾਲ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਕੱਕੜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਿਮਾਇਨਲਾ ਜਮੀਰ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇ.ਏਨਾਤੋਲੀ ਐੱਮ.ਚੰਗਮਾ, ਚੁਬਾਲੀ, ਚੁਬਾਲੀ, ਐੱਮ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਆਰਡਰ

2024 ਦੀ ਇੰਟਰਲੋਕਿਊਟਰੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ.110011

1. ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ'-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2024 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2024 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ 'ਤੇ।

2.ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 7 ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

---

1 ਸੰਖੇਪ ਲਈ "ਆਈਐਮਏ

ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ।

3. ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।

4. ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਆਈਐਮਏ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੀਮੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 1- ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ.ਐੱਮ.ਏ. ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ, ਯਾਨੀ 14 ਮਈ, 2024 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 645/2022:

1. ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 ਤੋਂ 7 / ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2024 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪੰਨੇ, ਜਿੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 ਤੋਂ 7 ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ, ਅਪ੍ਰੈਲ 2024, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਮੂਹ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।

2. ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਵੇਗੀ।

3. ਸੇਵਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, NMC ਦੁਆਰਾ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2024 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। NMC ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ, ਯਾਨੀ 14 ਮਈ, 2024 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ।

4. ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ/ਸ਼ੁੱਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

---

2 ਸੰਖੇਪ ਲਈ ਐਨ.ਐਮ.ਸੀ

ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰਾਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਰੱਗ ਐਂਡ ਮੈਜਿਕ ਰੈਮੇਡੀਜ਼ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਨਿਯਮ, ਡਰੱਗ ਐਂਡ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ। 1986. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਡੀਐਮਆਰ ਐਕਟ, 1954 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਯੂਟੀ ਲਾਇਸੰਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

5. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ (ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹਨ।

6. ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਆਈਐਮਏ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੇਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

(i) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼;
(ii) ਝਾਰਖੰਡ;
(iii) ਕੇਰਲ:
(iv) ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ:
(v) ਉੜੀਸਾ;
(vi) ਪੁਡੂਚੇਰੀ;

---

3 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਡੀਐਮਆਰ ਐਕਟ, 1954
4 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਡੀਸੀ ਐਕਟ, 1940
5 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1986

(vii) ਨਜਸਥਾਨ;

(viii) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ;

(ix) ਤੇਲੰਗਾਨਾ;

(x) ਉੱਤਰਾਖੰਡ; ਅਤੇ

(xi) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

ਦਿੱਲੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂ.ਟੀ. ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੱਦਾਖ ਦੇ।

7. ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਲਾਇਸੰਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੈੱਸ/ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਡੀਐਮਆਰ ਐਕਟ, 5 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 5 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚਲਦੇ ਹਨ। 1940 ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1986. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਗੇ।

9. ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਡਰੱਗ ਕੰਟਰੋਲਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰੂ ੁਗਨੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1945 ਦੇ 170 ਨੂੰ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1945 ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 170 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਰਲ। 01 ਮਈ, 2023 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁੱਖ ਮਾਮਲਾ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.

---

6 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਏਐਸਯੂਡੀਟੀਏਬੀ

(ਸੀ) ਨੰਬਰ 321/2019, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਏਐਸਯੂਡੀਟੀਏਬੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

10. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏਐਸਯੂਡੀਟੀਏਬੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 170 ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਅੰਤਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਕਤ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼/ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼/ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਕਾਸ ਜੁਲਾਈ, 2023 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਯੂਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ, 2024 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ/ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗੇ। 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਇਤਰਾਜ਼/ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰੇ।

12. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਦਾਇਤ, ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1945 ਦੇ ਨਿਯਮ 170 ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

13. ਮਿਸਟਰ ਨਟਰਾਜ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ 29 ਅਗਸਤ, 2023 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇਗਾ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

14. ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 19957 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤ੍ਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ

---

7 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੀਐਨਟੀ ਐਕਟ, 1995

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਡ ਅਤੇ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕੋਡ ਨੂੰ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ/ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਰੈਗੂਲੇਟਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ/ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਵੈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੰਸਥਾ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰਸਾਈਟ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗੀ।

15. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਨੂੰ ਸਲਾਹ/ਚੇਤਾਵਨੀ/ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ/ਤਾੜਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਿਕਲਪ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੰਦ-ਏਅਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

16. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ 2018 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ 03 ਮਈ, 2024 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 1645 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 53 ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, 769 ਏਐਸਸੀਆਈ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, 235 ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ/ਨਿਯੰਤ੍ਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਿਰਫ਼ 566 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਖਰਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਡੇਟਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. 2018 ਤੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇੱਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤਸਵੀਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ 60 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ

---

8 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2021

ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਫਐਮ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ 3 ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 77 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 77 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 39 ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, 15 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਛਾਪਣਗੇ ਅਤੇ 17 ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

18. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1986 ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਧਿਆਇ ਕੇਂਦਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ (ਅਧਿਆਇ III) ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਨੁਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠੇ/ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਆਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

20. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ, 09 ਜੂਨ, 2022 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, 202210 ਜੋ ਕਿ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹਨ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, 2022 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸਮੀਕਰਨ "ਦਾਣਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ", "ਸਮਰਥਕ" ਅਤੇ "ਸਰੋਗੇਟ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ-4 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ, 2020 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2024 ਤੱਕ, ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 163 ਹੈ। ਉਕਤ 163 ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 51 ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 58 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

---

9 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ

10 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, 2022

ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਝੂਠੇ/ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਖੁਦ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ/ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ / ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਰਥਨ ਜੋ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਂ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, 2022 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰ. 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਬੋਧਿਤ/ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰ. 12 ਜੋ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰ.13 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਨਦੇਹੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼, ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

22. ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ/ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ/ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿਣ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, 2022 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਕਾਂ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਵਿਗਿਆਪਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ/ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਬਲ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਦਾਤਾ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਵੈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"7. ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕੋਡ। - (1) ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕੇਬਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ-
(i) ਕਿਸੇ ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਰੰਗ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਦਾ ਹੈ;
(ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ;

(iii) ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ, ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ;
(iv) ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ;
(v) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ;
(vi) ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ, ਅਧੀਨ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧੀਨ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਬਲ ਆਪਰੇਟਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕੇਬਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਚਿੱਤਰਣ, ਸੁਆਦਲਾ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ;
(vii) ਦਾਜ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(viii) ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਪਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-
(ਏ) ਸਿਗਰਟ, ਤੰਬਾਕੂ ਉਤਪਾਦ, ਵਾਈਨ, ਅਲਕੋਹਲ, ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ;

(5) ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਚਮਤਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਲੌਕਿਕ-ਕੁਦਰਤੀ ਗੁਣ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।"

24. ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬ੍ਰੌਡਕਾਸਟ ਸੇਵਾ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਦਾਤਾ/ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੈਸ/ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ/ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਲਈ, ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਪੋਰਟਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਸਰਗਰਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ, ਪ੍ਰੈੱਸ/ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ/ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਅੱਪਲੋਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਾਰਕ/ਪ੍ਰਿੰਟਰ/ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ/ਟੀ.ਵੀ. ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੈਨਲ/ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਲਈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੰਧਤ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ/ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

25. ਫੂਡ, ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006" ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੋਜਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸੈਕਸ਼ਨ 50), ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਫੂਡ (ਸੈਕਸ਼ਨ 51), ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ (ਸੈਕਸ਼ਨ 52), ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ (ਸੈਕਸ਼ਨ 53) ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ (ਧਾਰਾ 54)।

---

11 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਐਫਐਸਐਸਏ, 2006

12 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਐਫਐਸਐਸਏਆਈ

ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

26. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫਐਸਐਸਏਆਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਲਫਨਾਮਾ, ਐਫਐਸਐਸਏਆਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ, ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਐਫਐਸਐਸਏ, 2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

27. ਸੂਚੀ 09 ਜੁਲਾਈ, 2024 ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ.

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ